

1944, október 3. Banská Bystrica. — Zápisnica z 10. zasadnutia Slovenskej národnej rady. Program: sľub nových členov SNR, prejavy J. Švermu a M. Čulena, návrhy nariadení SNR o poľných požitkoch četníctva a finančnej stráže, o dočasnej úprave konania pred civilnými súdmi, o vyplácaní vojenských osôb konajúcich vojenskú službu, voľné návrhy (odsun hospodárskych zvierat a strojného zariadenia z niektorých obranných úsekov).

1. Predseda p. Šmidke otvoril zasadnutie.

Nakoľko boli prítomní ďalší členovia (noví) Slovenskej národnej rady, požiadal ich predseda p. Šmidke, aby zložili sľub členov SNR. Text sľubu prečítal pán Dr. Vašečka a sľub do rúk predsedov p. Dr. Šrobára a Šmidkeho zložili títo páni:

senior Ludovít Šenšel,
Dr. Ján Beharka,
Ing. Kornel Filo,
Matej Bobrík,
Marek Čulen.

2. Predseda p. Šmidke uviedol druhý bod programu: čítanie zápisnice z 9. zasadnutia Slovenskej národnej rady dňa 29. sept. 1944. Na návrh pána Dr. Husáka prítomní uzniesli sa na tom, aby bolo upustené od čítania zápisnice a jej overením poverení pp. Dr. Púll a Dr. Pietor.

Na to nasledovali prejavy hostí z Moskvy a to: p. Švermu (viď príloha 1) a p. Marka Čulena (viď príloha 2).

Po skončení týchto prejavov vyslovil predseda p. Šmidke poďakovanie rečníkom za ich prívety.

3. O treťom bode programu referoval p. Paulíny, ktorý prečítal text návrhu nariadenia Slovenskej národnej rady o poľných požitkoch príslušníkov četníctva a finančnej stráže, ako aj príslušnú dôvodovú zprávu (viď príloha 3). S týmto návrhom nariadenia vyslovili prítomní svoj súhlas.

4. Predseda p. Šmidke prikrčil potom k 4. bodu programu: nariadenie Slovenskej národnej rady o dočasnej úprave konania pred civilnými súdmi. Príslušný výklad ako aj text návrhu predniesol p. Dr. Šoltész. Menovaný pri čítaní textu návrhu doplnil ešte § 2 o tretí odsek: „o pohľadávku veliteľov verejnoprávneho poistenia“, a § 7 doložkou: „so zúčastnenými poverenictvami“. Nakoľko k tomuto návrhu nebolo žiadnych iných opráv ani poznámok, vyhlásil ho predseda za usnesenie Slovenskej národnej rady (príloha 4).

5. Voľné návrhy.

Pán Blažovský navrhuje zmenu zákona o vyplácaní vojenských požitkov osôb konajúcich vojenskú službu a to tiež ich ženám, s ktorými nie sú zosobášení, ale žijú len v konkubínate a ich deťom, lebo títo dosiaľ nemali právo na žiadnu podporu. Pán predseda Šmidke obrátil sa v tejto veci na p. pplk. Dr. Ferjenčíka a potom dal príkaz Povereníctvu SNR pre veci sociálnej starostlivosti, aby sa týmto návrhom zapodievalo.

Pán Strechaj uviedol, že v obrannom úseku Ružomberok—Liptovská Osada, Lúžna, Železnô nachádzajú sa ľudia z Oravy, Liptova, podľa výpovede ktorých nachádza sa v týchto krajoch majetok, ktorý by bolo možné ešte pre nás zachrániť. Jedná sa predovšetkým o živý inventár: žrebce zo žrebčína z Ondrašovej, dobytok, ovce, inventár statku Pružinského. Žiadal o určenie osoby, ktorá by tento odsun

mala na starosti; ľudia, ktorí by toto prevedenie uskutočnili, sú v Lúžnej. Ďalej poukázal na továreň Lichardus v Ružomberku—Bielom Potoku, kde podľa jeho udania je strojov za 200 miliónov Ks; ide o stroje špeciálne, z ktorých sa na Slovensku ani viacej nenachodí; nakoľko tento majetok je vystavený nebezpečeniu, žiadal rečník ohľadom strojov ich rýchle odmontovanie a prevezenie do bezpečia. K tomu vyjadril sa p. pplk. Dr. Ferjenčík, že odmontovávanie strojov už sa prevádza; nakoľko však továreň leží v bojovom pásme a je pod kontrolou nepriateľa, nedá sa vo dne k továrni priblížiť a práce môžu sa prevádzať len v noci, bez svetla. Ohľadom ostatných vecí doporučoval podať vždy vojenskej správe písomné hlásenie, v ktorom treba uviesť priamo ľudí, ktorí o veci vedia. Na to p. Strechaj ešte poznamenal, že k dispozícii je 30—60 ľudí, ktorí by tento odsun mohli uskutočniť. Pán Dr. Kvetko podotkol, že odsun dobytky z ohrozených miest, pokiaľ to bolo možné, bol už prevedený. Poukázal však na ťažkosti spojené s odsunom koní i ostatného dobytky po stránke technickej i zdravotnej. Odsun dal by sa uskutočniť v ojedinelých prípadoch, avšak väčší transport nebolo by možné previesť. Pán predseda Šmidke požiadal Povereníctvo pre národnú obranu a hospodárstvo, aby v spojení s p. Strechajom zariadili potrebné k rýchlemu vybaveniu tejto veci. Ohľadom továrne Lichardus v Bielom Potoku poznamenal ešte p. Dr. Josko, že majetok tejto firmy reprezentuje iba hodnotu cca Ks 2 milióny.

Nakoľko žiadnych ďalších návrhov nebolo, predseda p. Šmidke toto zasadnutie zaključil.

*Ing. Filo
F. Kubač*

4 prílohy.

[Príloha 1 — prejav J. Švermu o otázkach čs. národnooslobodzovacieho hnutia.]

Vážení páni,
predovšetkým Vám ďakujem za Vaše prijatie a považujem za svoju povinnosť tlmočiť Vám pozdravy všetkých činiteľov československých, ktorí sú v Moskve a s ktorými som mal možnosť hovoriť, tiež pozdravy všetkých tých nespočetných sovietskych ľudí, bojovníkov, ktorí pozdravujú boj slovenského národa a majú veľkú túžbu prispieť Vám pomocou a ocitnúť sa čím prv na slobodnom Slovensku.

Chcem k Vám prehovoriť o otázkach nášho odboja. Týchto otázok je veľmi mnoho, veď po šesť rokov sme sa nestýkali, a ja chcem ich preto sústrediť v tri hlavné komplexy:

predovšetkým o Sovietskom sväze, o jeho boji a o jeho základných smerniciach politických,
druhý komplex tvoria otázky týkajúce sa československého zahraničného odboja
a v treťom komplexe chcem krátko prehovoriť o tom, ako je v Moskve posudzované Slovenské národné povstanie.

Sovietsky sväz.

Sovietsky sväz prešiel tou najťažšou skúškou, akej vôbec volajaký národ bol kedy vystavený. Vojnové roky znamenali preň ohromné vypätie síl. Mali sme možnosť s veľkým ruským národom prežívať túto dobu. Boli to doby ťažké, oveľa ťažšie ako Vy dnes prežívate v Bystrici. V roku 1941 nemecká technická sila valila sa Ruskom a dostala sa až pred Moskvu. Vtedy všetok ruský život, celá doprava slúžila výlučne len vojnovým potrebám: V Moskve bol i nedostatok, ľudia s kúskom chleba a s polievkou vo dne pracovali v závodoch, v noci kopali zákopy. Niekde aj hladom umierali. Ale Sovietsky sväz toto všetko vydržal a prekonal a my sme boli svedkami toho jeho zápasu. Tu je jasne vidieť, kde sú tie korene moci a sily Sovietskeho sväzu. Prečo Sovietsky sväz vydržal 3 roky tých najťažších skúšok, po prekonaní ktorých je dnes ešte silnejší, ako bol predtým? Predovšetkým preto, že sa mohol oprieť o nové sociálne zásady, o socializmus. Bez tohto by Sovietsky sväz vojnu nikdy nevyhrál! Videli sme riešenie sociálnych problémov tak grandióznych, ako v histórii dosiaľ vidieť nebolo. Nasadzované boli ohromné masy. Všetka hospodárska sila bola centralizovaná v jednotných rukách a v prípadoch, kde to potreba vyžadovala, postupovalo sa i bezohľadne a tvrdo.

Sila Sovietskeho sväzu vyplýva tiež predovšetkým z veľkej ideovej jednoty jeho ľudu, ktorý oduševnene bojuje za Sovietsky sväz a bráni tak svoju vlasť. V ťažkých dobách skúšok Sovietsky sväz vedel i tvrdými zásahmi doceliť poriadok a disciplínu. Keď Nemci stáli pred Moskvou, bolo vyhlásené stanné právo: podľa neho každý panikár a agent nepriateľa mal byť zastrelený. (Potlesk.) Všetky tieto a podobné opatrenia mohol Sovietsky sväz urobiť práve preto, že sa opieral o širokú ideovú jednotu celého ľudu.

Sovietsky sväz dokázal svoju silu však i v tom, že ukázal príklady veľkolepého riešenia otázok hospodárskych.

Sloboda Sovietskeho sväzu je vybudovaná na rovnoprávnosti: sila vyplývajúca z jednoty je tak silná, že Sovietsky sväz aj v dobe vojnovej učinil dalekosiahle kroky: pred rokom boli prijaté nové zákony, podľa ktorých sovietske republiky dostávajú nové práva a ktorými zriaďujú sa sekretariáty zahraničných záležitostí jednotlivých republík. Dnes je Sovietsky sväz v zahraničí zastúpený nielen Molotovom, ústredným ministrom pre zahraničie, ale zriadené sú ministerstvá zahraničných vecí jednotlivých republík; tak napríklad Ukrajiny, ktorá sa dnes už zúčastňuje rokovanií s Rumunskom; zriadené sú tiež vlastné komisariáty vojenské.

Vyspelé sociálne zákony, ideová jednota všetkého ľudu a pevné vedenie vojny, sú myslím tri najzákladnejšie momenty, ktoré dali Sovietskemu sväzu možnosť všetku ťarchu vojny dobre prekonať a urobiť zo Sovietskeho sväzu nielen prvoradú veľmoc európsku, ale ozať prvú svetovú veľmoc. Je síce pravda, že Rusko už v dobe po Napoleonovi bolo prvou veľmocou. To však bolo Rusko cárske, reakcionárske. Dnešný Sovietsky sväz je veľmocou pokrokovou, demokratickou a sociálnou.

Zahranická línia Sovietskeho sväzu je daná prejavmi Stalina z tejto vojny: Ciele našej vojny a politiky sú usľachtilé: chceme vyhnat Nemcov a pomôcť ostatným národom vymaniť sa z ich tyranstva. Tieto slová Stalinove nie sú slová diplomacie, ale pevné základy sovietskej politiky a Sovietsky sväz po tejto línii bude budovať svoju ďalšiu zahraničnú politiku. V jednom bode bude však Sovietsky sväz žiadať garancie: usmernenie politiky svojich susedov; bude žiadať, aby jeho susedné štáty mali vlády demokratické a Sovietskemu sväzu priateľské. Sovietsky sväz nestrpí, aby v jeho susedných štátoch boli vlády jemu nepriateľské, ktoré by boli len novým ohniskom nových vojen a nepokojov, ako sa to ukázalo v Poľsku, kde vystúpil proti Sovietskemu sväzu reakčný element, a v Bulharsku. Do vnútropolitických pomerov svojich susedov sa však Sovietsky sväz nemieša a jeho základná línia v tomto smere je daná vetou Stalinovou: Sovietsky sväz chce oslobodiť ostatné národy a dať im možnosť, aby si svoj vlastný nový život vytvorili podľa slobodnej vôle svojho ľudu.

Problémy nášho zahraničného odboja

Je veľmi radostným faktom, že v základných otázkach nášho boja panuje medzi našimi zahraničnými činiteľmi, ktorí tam pracujú, úplná jednota. V tomto ohľade sme ďaleko šťastnejší než napríklad Poliaci alebo Juhoslovania. Panuje však jednotný názor tiež medzi našimi zahraničnými činiteľmi a Moskvou. Národný front, ktorý sme vybudovali po skúsenostiach roku 1938, má byť nielen zásadnou jednotou, ale o tejto národnej jednote môžeme vyhlásiť, že na nej chceme budovať základy nového života.

Prečo je taký rozdiel medzi poľskou alebo juhoslovenskou emigráciou a našou? Pravdepodobná príčina tkvie v tom, že medzi československou emigráciou je v základe jednotný názor o tom, že to Československo, ktoré chceme vytvoriť a budovať, nemôže po strašlivých skúsenostiach minulých dôb byť len kópiou starého Československa z roku 1938. Musí to byť Československo nové, skutočne demokratické!! Chybu poľských i juhoslovenských reakcionárskych politikov je to, že si predstavujú, že snáď sa budú môcť vrátiť späť do doby, ktorá uplynula. Naproti tomu zásluhou československých politických činiteľov urobilo sa veľmi mnoho. Dnes všetci chápeme, že porážka Hitlera bude súčasne znamenať strašlivú búрку, že sa rozpúta ohromný uragán. Všetci vieme, že späť vrátiť sa nemožno.

Doba nášho národného prebudenia je úzko spätá s myšlienkou slovenskou. Naši národní buditeľia obracali svoje nádeje na východ, k Rusku. Boli to však myšlienky utopické, lebo tam na východe nebolo Rusko demokratické, ale Rusko so starým cárskym spiatočníckym systémom. V týchto myšlienkach rástla aj naša generácia. Pri budovaní prvej Československej republiky naše miesto na medzinárodnom fóre bolo inde než odpovedalo našej povahe. Existenciu svojho štátu oprelí sme na západ a po dvadsať rokov naša orientácia bola vybudovaná na západe. Prišiel však rok 1938 a s ním aj Mníchov, ktorý celú našu koncepciu západnej orientácie povalil.

Nové Československo chce a bude mať dobré styky so všetkými demokratickými národmi, s Anglickom, Amerikou i novou demokratickou Franciou. Nové Československo svoju existenciu a jej zaistenie bude však hľadať tam, kde ju hľadali už naši buditeľia, v spojení so Sovietskym sväzom, slavianskym Ruskom. Slovanská koncepcia je základnou myšlienkou nášho odboja a našej budúcnosti. Dôkazom toho bola aj zmluva, ktorú v roku 1935 uzavrel so Sovietskym sväzom prezident Dr. Beneš. V tejto zmluve je veľmi aktuálna doložka, že k tejto zmluve môže pristúpiť tretí štát, ktorý hraničí s Československom a Sovietskym sväzom a je rovnako ohrozený nemeckou agresiou. Je zrejme, že tu bolo myšlené na Poľsko, ktorého politická pozícia v dobe uzavretia spomenutej zmluvy bola veľmi pevná. Avšak situácia sa postupom doby značne zmenila. — A tak doložka v našej zmluve bude predsa realizovaná a pred nami stojí perspektíva spojenia so Sovietskym sväzom a lákavá budúcnosť bezpečného zaistenia slavianskych zemí: Československa a Poľska, opierajúcich sa o Sovietsky sväz. Keď sa táto vec podarí, budeme môcť po búrlivých rokoch dať našej budúcej generácii do rúk dielo oveľa dokonalejšie a pevnejšie, ktoré nebude ohrozované novým Hitlerom a kde budú nové generácie Čechov a Slovákov dobre žiť.

V Moskve vytvoril sa všeslaviansky výbor, kde sú zástupcovia všetkých slavianskych národov. Jeho základnou líniou je spoločný boj proti spoločnému nepriateľovi a jeho cieľom je vybudovanie a udržanie samostatných slavianskych národov, opierajúcich sa o silné Rusko. Z československej strany sú členmi tohto výboru: profesor Zdeněk Nejedlý, Marek Čulen a tiež ja.

Dnes je jasné, že nielen medzinárodne, ale aj vnútorne musíme republiku budovať na nových

základoch. Spolu s českým národom prežili sme strašné sklamanie a obraz skazy, do ktorej nás zaviedla vládnúca vrstva najbohatších ľudí, predstaviteľov Živnobanky a iných veľkobánk, Národného zjednotenia a všetkých tých, ktorí hrali vynikajúcu úlohu v republike. Po tejto skúsenosti treba hľadať iné spôsoby, iné riešenie.

Naša demokracia musí byť prehĺbená čo do moci širokých vrstiev pracujúceho ľudu i čo do sociálneho obsahu. Prezident Beneš prijal náš návrh, že demokracia musí byť vybudovaná z ľudu. V tomto duchu niesol sa aj posledný návrh poťažne dekrét o tvorení a organizovaní národných výborov miestnych, okresných i krajinských, ktorý im dáva plnú moc zákonodarnú i správnu.

Čo sa týka sociálnych otázok vôbec, tieto sú v základe všetky vyjasnené.

Majetok Nemcov, zradcov a kolaborantov má byť vyvlastnený (potlesk) a daný štátu do správy; tam ostane tak dlho, kým ústavodarné zhromaždenie nerozhodne o jeho ďalšom použití poťažne vrátení.

Medzi všetkými činiteľmi je jasné, že treba riešiť nielen otázku medzinárodného postavenia, ale Československá republika musí nanovo rozriešiť aj otázky vnútropolitické. Jedná sa predovšetkým o pomer dvoch najdôležitejších našich národov, Čechov a Slovákov. Ide o otázku československej jednoty a uznanie slovenského národa ako vlastného slavianskeho národa. Naše stanovisko je jasné: slovenský národ je samostatným slavianskym národom. Má plné právo ako každý slaviansky národ byť hospodárom na svojom území. Nová republika nemôže byť vybudovaná na základe umelých zväzkov, dohôd, ale ako republika bratská troch slavianskych národov: Čechov, Slovákov a Karpatských Ukrajincov. V tejto republike bude v Čechách pánom Čech, na Slovensku Slovák a na Karpatskej Ukrajine Karpatský Ukrajinec. My všetci spolu budeme tvoriť a budovať nový štát. Sme presvedčení, že čím väčšia sloboda národov, tým pevnejšia bude nová Československá republika. Vaše povstanie značí preto nielen veľký čin Vášho národa pre Vás, ale i pre Československo.

Pokiaľ sa týka otázky Nemcov a Maďarov v novej republike, tu treba previesť radikálne riešenie, zníženie počtu nemeckého obyvateľstva v republike. Prehlasujeme, že nebudeme robiť žiadne prekážky radikálnemu riešeniu týchto otázok.

Sme jednotní v tom, že vláda formovaná v roku 1941 za politickej situácie inej ako dnes, nezodpovedá dnešnej situácii. Londýnska vláda vedie náš odboj a reprezentuje Československo na medzinárodnom fóre. Po oslobodení Československej republiky bude sa jednať o utvorení novej vlády. Pritom v českom tábore je jasné, že generácia, ktorá národ tak reprezentovala a doreprezentovala, v novej vláde nemôže byť. Úkolom novej vlády je utvoriť nový život v novej republike. V českom tábore bola vytýčená myšlienka vytvorenia pevného bloku troch strán: komunistickej, sociálnedemokratickej a národnosocialistickej ako jednotného pevného bloku pracujúceho ľudu. Táto myšlienka bola prijatá i prezidentom Benešom v Londýne i na poradách v Moskve, takže táto myšlienka zjednotenia československého pracujúceho ľudu je dnes v zahraničí už vyjasnená.

V otázke hraníc novej republiky je jasné: v základe staré predmníchovské hranice. Opravy s hľadiska strategického môžu sa diať len v náš prospech! Ide tu predovšetkým o Sliezsko. Hranice nového Poľska pohnú sa na západ až k Odre, k Opolí a bude sa dbať na to, aby nevznikli nebezpečné klíny.

Pri všetkých otázkach všetci naši zahraniční činitelia boli si vedomí, že ich môžu len pripravovať, že však rozhodujúce slovo budú mať pracovníci nášho domáceho odboja a predovšetkým náš ľud. Ten bude potom hodnotiť a súdiť. Našou snahou bolo, aby náš domáci odboj stál na výške, pevne a jednotne nastúpil bojovú cestu proti okupantom. Bolo nám dosť ťažko dôvodiť na otázku vnútorného odboja v Československu, keď prišla delegácia juhoslovenských partizánov, keď Poliaci rozpúťali veľké oslobodzovacie hnutie, lebo tu všade išlo o otázku postavenia nášho národa, štátu. Po tejto strašnej vojne, ktorá bola skúškou každého jednotlivého národa, nemôže nik prísť a postaviť sa do jedného radu s ostatnými bojujúcimi národmi proti okupantom. My sme boli zodpovední za morálnu silu nášho národa. 500 rokov žil český národ z morálnej sily husitských vojen, akú hodnotu prinesieme v terajšej borbe? Bolo veľké úsilie postaviť Československo na čestné miesto a zachovať tak potomkom veľkú morálnu silu do budúcich dôb. Boj slovenského národa je veľkým činom. Je veľkým činom i pre Československo, pre štát a odvaha slovenských bojovníkov je veľkým prínosom i pre národ český. Keď pred mesiacom prišla do Moskvy zpráva o slovenskom povstaní, vládna delegácia v Moskve pozdravila veľký boj slovenského národa, ktorý znamená nové postavenie Slovákov v republike a ktorý je veľkým činom pre oslobodenie. Bola vydaná proklamácia a podpísaná všetkými českými ľuďmi žijúcimi v Moskve, v ktorej sa vyzýva český národ, aby po boku Slovákov povstal do partizánskeho boja proti okupantom. Od prvého dňa povstania informovali sme sovietsku verejnosť, poukazovali sme na charakter slovenského boja a jednali o poskytnutí praktickej pomoci. Všetci mali sme jednotné želanie: prísť čím skôr k Vám na Slovensko. My sme došli prví a veľmi brzo prídu aj ďalší z Moskvy.

Pri poslednom rozhovore s ministrom Němcem jednali sme o jeho úkoloch, ktoré má na Slovensku. Pôvodný jeho úkol spočíval v tom, že delegácia zriadená podľa pôvodnej úmluvy medzi Československom a Sovietskym zväzom mala organizovať občiansku administratívu na území obsadenom Červenou armádou. Situácia sa však zmenila vypuknutím slovenského povstania a vytvorením Slovenskej národnej rady. Úkolom spomenutej delegácie je, aby prišla nie v starej funkcii, ale aby bola spolupracovníkom a predstaviteľom vlády a spolupracovala so Slovenskou národnou radou.

Zostáva nám posledná otázka perspektív: čo môžeme očakávať, aké budú vojenské udalosti na východe?

O vojenských udalostiach a plánoch veľa hovoriť nemôžem, lebo sám o nich nie som informovaný. Radšej uvediem fakty, ktoré boli nám celkom jasné: Sovietsky sväz a Červená armáda veľmi vážne vzali si za úkol pomôcť vojensky národnému odboju slovenskému. Útok na Slovensko priemykmi Karpát pôvodne nebol v programe strategických plánov Sovietov. Keď však vypuklo slovenské povstanie a žiadalo sa o pomoc, plány boli pozmenené a krasnoarmejski už v prvých dňoch septembrových podnikli prvé pokusy prekročiť Karpaty. Prechod nebol však tak rýchly. Nemalo by zmyslu diskutovať, aký termín nás delí odo dňa, kedy Červená armáda vstúpi na Slovensko. Musíme si byť vedomí toho: veľké skúšky našej pevnosti stoja ešte pred nami. Čím viac sa bude Červená armáda približovať Slovensku, tým väčší bude životný záujem Nemcov zlikvidovať toto slobodné slovenské územie, tým väčšie úsilie bude nepriateľ vyvíjať. Naše víťazstvo je isté, o tom dnes nepochybujeme. Avšak cesta k tomuto víťazstvu je cestou veľkých skúšok. A toho musíme si byť stále dobre vedomí. Musíme preto všetci zmobilizovať všetky svoje prostriedky ľudské i materiálne; musíme urobiť všetko, aby sme v ťažkých skúškach, ktoré prídu, obstáli. Potom príde deň, kedy v oslobodenej Bystrici budeme môcť vidieť a privítať reprezentantov Červenej armády.

ASNR Bratislava. SNR, 1944, 10. zasadnutie SNR. Originál zápisnice a záznam(?) prejavu. Strojopis, originál. — Švermov prejav publik. „Cesta ke Květnu“, dok. 74, Praha 1965 a Sborník Ústavu Slovenského národného povstania, roč. I (1949), Banská Bystrica, s. 102–109.

388

1944, október 3. Praha. — Súrny ďalekopis K. H. Franka zpravodajskému oddeleniu úradovne šéfa sväzov pre boj s bandami v Berlíne, týkajúci sa prechodu policajtov z protektorátu na povstalecké územie.

Tajné!

Vec: Situácia bánd na Slovensku.

K vášmu ďalekopisu z 3. 10. 1944 — číslo 92.¹

Hlásenie poručíka Scheunemanna nezodpovedá pravde. Doteraz prešlo na Slovensko len 16 policajtov. Podľa výpovede jedného policajta, ktorý sa vrátil, vyplýva, že ich predstavený ich nahnal priamo do rúk banditov. Snažím sa upovedomiť Hlavné veliteľstvo armády, že Scheunemannove hlásenie nezodpovedá skutočnosti.

Frank v. r.

SÚA Praha. S 110-5-21/19. Strojopisný koncept odoslaného ďalekopisu parašovaný Frankom. (Z nemčiny preložila HT.)

¹ Ďalekopis so správou por. Scheunemanna sme nemali k dispozícii. Frank zrejme vyvracia zveličenú zprávu o počte príslušníkov protektorátnej polície, ktorí prešli na Slovensko.